

Statsrådsberedningen

2015-01-20

Dokumentbeteckning

KOM (2014) 910

Meddelande från kommissionen till Europaparlamentet, rådet, Europeiska ekonomiska och sociala kommittén samt regionkommittén – Kommissionens arbetsprogram 2015

Sammanfattning

Arbetsprogrammet innehåller den nya kommissionens ansats och prioriteringar för 2015. Ansatsen de kommande åren är att göra skillnad i de "stora frågorna", så som sysselsättning och tillväxt samt att mer öppet visa hur EU arbetar med detta. De tio prioriteringar som kommissionens ordförande Jean-Claude Juncker tidigare har presenterat kommer att vara vägledande under mandatperioden och arbetsprogrammet för år 2015 är således indelat efter dessa, d.v.s.: *1. En ny satsning på sysselsättning, tillväxt och investeringar; 2. En sammankopplad digital inre marknad; 3. En motståndskraftig energiunion och en framåtblickande klimatpolitik; 4. En fördjupad och mer rättvis inre marknad med en stärkt industribas; 5. En djupare och mer rättvis ekonomisk och monetär union; 6. Ett rimligt och balanserat frihandelsavtal med USA; 7. Ett område för rättvisa och grundläggande rättigheter som grundar sig på ömsesidigt förtroende; 8. Mot en ny migrationspolitik; 9. En starkare global aktör; 10. En union i demokratisk förändring.*

Till arbetsprogrammet hör 4 bilagor innehållande 23 nya initiativ, 80 förslag som kommer att dras tillbaka eller modifieras, 79 förslag som ingår i s.k. REFIT-åtgärder samt en lista över de 72 lagförslag som träder i kraft 2015.

Regeringen är positiv till att kommissionen årligen tar fram ett arbetsprogram. Regeringen anser att flera av de prioriterade områdena är centrala och välkomnar att dessa i stort följer prioriteringarna i den strategiska dagordningen som Europeiska rådet antog i juni 2014. Regeringen noterar dock att några centrala områden endast getts begränsat utrymme i arbetsprogrammet, vilka bör prioriteras i kommissionens arbete. Varje enskilt initiativ som presenteras måste dock bedömas och beredas på

1 Förslaget

1.1 Ärendets bakgrund

Kommissionens årliga arbetsprogram anger politiska prioriteringar samt de initiativ som kommissionen avser presentera under det kommande året. I egenskap av förslagsställare har kommissionen stort inflytande på EU:s dagordning. Arbetsprogrammet påverkar således vilka EU-frågor regeringen kommer att ägna sig åt under året framöver. Kommissionen presenterade sitt arbetsprogram för 2015 den 16 december 2014.

1.2 Förslagets innehåll

Kommissionens ansats de kommande åren är att tydligt prioritera och fokusera på de ”stora frågorna”, så som sysselsättning och tillväxt samt att mer öppet visa hur EU arbetar med detta. Därigenom avser kommissionen sätta en agenda för förändring samt bidra till ett EU som möter medborgarnas förväntningar på unionen. Genom fokus på ordförande Jean-Claude Junckers prioriteringar presenterar kommissionen en agenda som ska stå för ett EU med ökad tillväxt och bibehållen europeisk social modell med sund miljö även för framtiden. Med detta som bakgrund strukturerar kommissionen arbetsprogrammet utifrån Jean-Claude Junckers tio politiska prioriteringar, d.v.s.: *1. En ny satsning på sysselsättning, tillväxt och investering; 2. En sammankopplad digital inre marknad; 3. En motståndskraftig energiunion och en framåtblickande klimatpolitik; 4. En fördjupad och mer rättvis inre marknad med en stärkt industribas; 5. En djupare och mer rättvis ekonomisk och monetär union; 6. Ett rimligt och balanserat frihandelsavtal med USA; 7. Ett område för rättvisa och grundläggande rättigheter som grundar sig på ömsesidigt förtroende; 8. Mot en ny migrationspolitik; 9. En starkare global aktör; 10. En union i demokratisk förändring.*

Till arbetsprogrammet hör fyra bilagor. Bilaga 1 innehåller 23 nya initiativ och är alla kopplade till de tio prioriteringarna. Kommissionen avser genom dessa inrikta sitt och EU:s arbete på några huvudfrågor, som ska bidra till en agenda för förändring. Bilaga 2 innehåller en lista på 80 förslag som kommer att dras tillbaka eller modifieras. Syftet är att bidra till en politisk nystart som ska fokusera kommissionens och EU:s arbete och dra tillbaka de förslag där förhandlingarna avstannat. Vissa av dessa förslag kommer att ersättas med reviderade eller mer ambitiösa förslag, medan andra avses dras tillbaka helt. Bilaga 3 innehåller 79 områden för förenklingar av nuvarande lagstiftning som en del av REFIT-programmet. Bilaga 4 inkluderar en lista över de 72 lagförslag som träder ikraft under 2015.

Tillsammans med Europaparlamentet och rådet har kommissionen därtill planerat att arbeta fram en lista med topprioriterade förslag där institutionerna avser att nå snabba beslut.

1.2.1 En ny satsning på sysselsättning, tillväxt och investeringar

Kommissionens ekonomiska inriktning det kommande året grundas på tre delar; stärka investeringarna, genomföra strukturreformer och bedriva en ansvarsfull finanspolitik. I nära samarbete med Europeiska investeringsbanken har kommissionen presenterat ett meddelande om en *investeringsplan för Europa* (KOM 2014/903, 2014/15:FPM13) i syfte att stimulera jobb, tillväxt och investeringar. Fokus kommer att ligga på att förbättra företagsklimatet i Europa, ta bort hinder för investeringar och ytterligare stärka *den inre marknaden*. Kommissionen poängterar att alla partnerskapsavtal för sammanhållningspolitiken 2014-2020 nu är godkända och att investeringar inom ramen för denna nu bör kunna ta fart. *Sammanhållningspolitiken* lyfts fram som en huvudkälla till offentliga investeringar i flera medlemsländer. *Europa 2020-strategin* framhålls liksom *europiska terminen*.

Ytterligare perspektiv som lyfts fram är att öka insikten om att offentliga medel behöver förvaltas bättre. Detta planeras att föda in i arbetet med *översynen av EU:s fleråriga budgetram* och förberedelserna för nästa fleråriga budgetram efter år 2020, vilka blir aktuella senare under kommissionens mandatperiod.

Några andra initiativ och områden som nämns är en översyn av EU:s strategi för handel och investeringar, ett åtgärds paket för att stödja satsningar på ökad integration på arbetsmarknaden, grön teknik och det reviderade förslaget om cirkulär ekonomi. Ytterligare en aspekt som berör flera sakområden är att kommissionen vill se till att tillväxtpotentialen i befintlig EU-lagstiftning tas tillvara, genom samarbete med medlemsstaterna.

1.2.2 En sammankopplad digital inre marknad

Den digitala inre marknaden beskrivs i arbetsprogrammet som central för en nytändning i den europeiska ekonomin då alla områden i ekonomin och samhället blir mer och mer digitala. Det beskrivs som en nyckel till att skapa fler jobb, mer tillväxt, innovation och sociala framsteg. Här siktar kommissionen på att Europa ska ligga i framkant. En *strategi för digitala inre marknaden* förbereds, som identifierar de viktigaste hindren för en säker, dynamisk och trovärdig digital inre marknad. Kommissionen avser också att presentera förslag om en *moderniserad upphovsrätt* och *lagstiftning för audiovisuella medier*. Förenkling kommer att prioriteras, bl.a. reglerna för konsumenter liksom att underlätta för e-handel och stärkt cybersäkerhet. Bland de ytterligare områden som tas upp ingår kommissionens sikte på att avsluta pågående förhandlingar om *dataskyddsreformen*, och *förordningen om en Europeisk inre marknad för elektronisk kommunikation* (2013/14:FPM8).

1.2.3 En motståndskraftig energiunion och en framåtblickande klimatpolitik

En tillförlitlig energi till överkomligt pris lyfts fram som en topprioritet. Kommissionen planerar att anta *ett strategiskt ramverk för Energiunionen*. Strategin kommer ange vilka nyckelinsatser som krävs för att säkra energiförsörjningen, minska beroendet av energiimport från tredje land, integrera nationella energimarknader och stärka konsumenters deltagande och energieffektivitet.

På klimatområdet kommer vägen inför *FN:s klimatkonferens i Paris i december 2015, under klimatkonventionen (UNFCCC)*, att beredas och kommissionen lyfter fram att EU ligger i framkant på området. EU-internt kommer lagstiftningsförslag för *klimat- och energiramverket 2030* att läggas fram.

1.2.4 En fördjupad och mer rättvis inre marknad med en stärkt industribas

I den fjärde prioriteringen poängteras vikten av att stärka den inre marknadens och dess potential att skapa ökad konkurrenskraft och fler jobb. Kommissionen avser därför presentera en *strategi för inre marknaden*. Vidare prioriteras en stärkt industribas och produktionskapacitet samt infrastrukturinvesteringar och ökade förutsättningar för företag att vara innovativa.

Kommissionen är även mån om att stötta medlemsstaterna i att *minska arbetslösheten* genom bl.a. strukturreformer och särskilt fokus på unga arbetslösa och långtidsarbetslösa. Ett paket kommer att presenteras för arbetskraftens rörlighet. Paketet är även avsett att bemöta missbruk genom bättre samordning av systemen för social trygghet, en målinriktad översyn av direktivet om utstationering av arbetstagare och ett förbättrat Eures.

Bland kommissionens huvuduppgifter kommer *slutförandet och genomförandet av den omfattande översynen av reglerna för finanssektorn* att vara, som skedde som svar på ekonomiska krisen. Detta kommer att inkludera bl.a. genomförandet av de nya reglerna om tillsyn över och resolution av banker. Ytterligare några av de planer som nämns är *stärkta finansregler* genom bl.a. förslag om krishantering. Därtill planeras en handlingsplan för uppbyggnaden av en *kapitalmarknadsunion* för att t.ex. minska finansmarknadernas splittring och stärka tillgången på kapital för små och medelstora företag samt öka kapitalflöden över gränserna.

1.2.5 En djupare och mer rättvis ekonomisk och monetär union

Kommissionen ser ett behov av att stärka EMU:s uppbyggnad för att dels behålla medborgarnas förtroende dels skapa förutsättningar för jobb och tillväxt. Efter att ha sett över den ekonomiska styrningen samt vidtagit åtgärder för att förenkla den europeiska terminen, arbetar kommissionen med att *fördjupa EMU* och ta fram förslag till nästa steg mot delad suveränitet i den ekonomiska styrningen. Samtidigt som kommissionen erkänner medlemsstaternas befogenheter på skatteområdet avser kommissionen öka ansträngningarna för att *bekämpa skatteflykt och skattebrott*. Med grund i det

arbete som gjorts i G20 och i OECD, om urholkning av skattebasen och överföring av vinster, kommer en handlingsplan att presenteras. Handlingsplanen kommer innehålla åtgärder på EU-nivå för att övergå till ett system där det land där vinsten är genererad också blir det land som tar ut skatt. Detta kommer även gälla för den digitala ekonomin vilket också kräver en överenskommelse om en *gemensam konsoliderad bolagsskattebas*.

Ytterligare exempel på vad kommissionen kommer att prioritera är att tillsammans med institutionerna uppmuntra antagandet av en *skatt på finansiella transaktioner och skärpta regler mot penningtvätt*.

1.2.6 Ett rimligt och balanserat frihandelsavtal med USA

Handel lyfts fram som ett viktigt bidrag för jobb och tillväxt. Utöver att kommissionen siktar på en överenskommelse om ett rimligt och balanserat frihandelsavtal med USA, kommer kommissionen vara aktiv och engagerad i bilaterala förhandlingar, med ett starkt åtagande gentemot WTO. När det gäller förhandlingarna om EU:s frihandelsavtal med USA (TTIP) avser kommissionen öka transparensen i förhandlingarna. Målet är ett balanserat avtal utan att göra avkall på EU:s krav på hälsoskydd, miljöskydd, socialt skydd, skydd av personuppgifter samt EU:s kulturella mångfald.

1.2.7 Ett område för rättvisa och grundläggande rättigheter som grundar sig på ömsesidigt förtroende

På området rättvisa och grundläggande rättigheter planerar kommissionen att driva EU:s anslutning till *europiska konventionen om mänskliga rättigheter*. Kampen mot gränsöverskridande brottslighet kommer att fortgå liksom arbetet mot terrorism. Fortsatt förbättring av domstolssamarbetet planeras liksom att arbeta mot bedrägerier vilket inkluderar strävan efter att inrätta en europeisk åklagarmyndighet.

Kommissionen betonar vikten av *lika möjlighet för personer med funktionsnedsättning* när det gäller tillgänglighet. Detta inkluderar tillgång till den fysiska miljön, till transportmedel, till informations- och kommunikationsteknik m.m.

Jämställdhet mellan kvinnor och män lyfts fram och att göra det möjligt för kvinnor att delta på arbetsmarknaden. Kommissionen avser dra tillbaka *Mammaledighetsdirektivet* inom sex månader, om inte framsteg i förhandlingarna nås, för att sedan presentera ett modernare förslag. Därtill lyfts även *EU:s inre säkerhet* fram.

1.2.8 Mot en ny migrationspolitik

För att hantera det ökande trycket på EU:s externa gränser ska kommissionen utveckla en *europisk agenda för migration*. Syftet är att rättvist och ansvarsfullt hantera legal migration, attrahera begåvning och kunskap till EU samt bekämpa trafficking och människosmuggling. En bättre hantering av

migration med bättre kopplingar mellan migrationspolitiken och den externa dimensionen, mer samarbete internt och externt, skydd för utsatta personer bör baseras på ansvar och solidaritet för att förebygga tragiska olyckor som de i Medelhavet.

1.2.9 En starkare global aktör

När det gäller EU som global aktör framhåller kommissionen behovet av en *effektiv utrikespolitik*, samarbete i den *gemensamma säkerhets- och försvarspolitik* och att utveckla de *strategiska partnerskapen*. En prioritet för kommissionen är *stabilitet vid EU:s gränser* där några av nycklarna som lyfts fram är att stödja grannländer i att genomföra demokratiska och ekonomiska reformer samt värna rättsstatsprincipen. Kommissionen kommer att se över *grannskapspolitiken*. Vidare kommer arbetet med pågående *medlemsskapsförhandlingar* att fortsätta, även om ingen utvidgning kommer att ske de närmsta fem åren.

EU kommer att fortsätta sitt *arbete i utvecklingsfrågor och internationellt samarbete* samt fortsätta att inkludera främjandet av mänskliga rättigheter och jämställdhet. År 2015 är det europeiska året för utveckling. I ljuset av det kommer kommissionen att fortsätta arbetet med utvecklingsagendan efter 2015 och de *hållbara utvecklingsmålen*. Även det fortsatta arbetet mot sjukdomen ebola tas upp liksom EU:s krishanteringsförmåga.

1.2.10 En union i demokratisk förändring.

Den nya kommissionen har från början haft ett tydligt fokus på att stärka öppenheten, tillgänglighet och ansvarsutkrävande. Nya regler för öppenhet i kommissionärernas kontakter med egenföretagare och intressegrupper har introducerats och kommissionen kommer att lägga förslag till ett avtal om ett öppenhetsregister för kontakter mellan EU:s institutioner och olika aktörer i frågor som rör beslutsprocessen.

Beslutsförfarandet för tillåtandet av odling av genmodifierade organismer (GMO) kommer att ses över i syfte att ta omhand medlemsstaters och medborgares oro.

Kommissionen avser även stärka det interna lagstiftningsarbetet med förbättrade utvärderingar, konsekvensbedömningar och offentliga konsultationer. En rad förslag planeras att presenteras inom ramen för REFIT. Kommissionen kommer också att presentera förslag till interinstitutionellt avtal om bättre lagstiftning och arbetar med de övriga institutionerna för att förbättra den gemensamma planeringen av lagstiftningsprocessen.

1.3 Gällande svenska regler och förslagets effekt på dessa

Inte aktuellt. Meddelandet utgör inte bindande lagstiftning.

Inte aktuellt.

2 Ståndpunkter

2.1 Preliminär svensk ståndpunkt

Regeringen är positiv till att kommissionen årligen tar fram ett arbetsprogram. Det underlättar medlemsstaternas möjlighet att planera EU-arbetet och bidrar till öppenhet kring EU:s lagstiftningsprocess.

Regeringen anser att flera av de prioriterade områdena är centrala och välkomnar att dessa i stort följer prioriteringarna i den strategiska dagordningen som Europeiska rådet antog i juni 2014. Som exempel kan nämnas åtgärder för ökad tillväxt och ökad sysselsättning inklusive förslaget till paket för arbetskraftens rörlighet, åtgärder för att stärka den inre marknaden, energifrågor, en framåtsyftande klimatpolitik och EU:s roll som en stark global aktör.

På miljöområdet beklagar regeringen att förslaget om det s.k. avfallspaketet (2013/14:FPM104) avses dras tillbaka, liksom energiskattedirektivet (2010/11:FPM113). Regeringen noterar samtidigt att kommissionen planerar att presentera dels en reviderad version av takt direktivet (2013/14:FPM49) och dels, istället för avfallspaketet, ett nytt förslag för att främja utvecklingen mot en cirkulär ekonomi. Regeringen avser verka för att ambitionsnivån blir hög i dessa förslag.

Regeringen noterar därtill att jämställdhet, utvidgningsprocessen samt forskning och innovation getts begränsat utrymme i arbetsprogrammet och att det är angeläget att dessa frågor lyfts fram tydligt i kommissionens arbete.

Varje enskilt initiativ som presenteras måste dock bedömas och beredas på sina egna meriter. Regeringen kommer att få anledning att återkomma till riksdagen allt eftersom de enskilda lagstiftningsinitiativen presenteras.

2.2 Medlemsstaternas ståndpunkter

Medlemsstaternas ståndpunkter är ännu inte kända.

2.3 Institutionernas ståndpunkter

Institutionernas ståndpunkter är ännu inte kända.

2.4 Remissinstansernas ståndpunkter

Kommissionens arbetsprogram har inte sänts på remiss.

3 Förslagets förutsättningar

2014/15:FPM16

3.1 Rättslig grund och beslutsförfarande

Inte aktuellt. Meddelandet utgör inte bindande lagstiftning.

3.2 Subsidiaritets- och proportionalitetsprincipen

Inte aktuellt.

4 Övrigt

4.1 Fortsatt behandling av ärendet

Kommissionen avser att presentera de aviserade enskilda initiativen för behandling av rådet och Europaparlamentet.

4.2 Fackuttryck/termer

REFIT - EU-kommissionens program om lagstiftningens ändamålsenlighet och resultat. Målet är att förenkla EU-lagstiftningen och minska kostnaderna för att följa den. Det är tänkt att bidra till ett tydligt, stabilt och förutsägbart regelverk som stöder tillväxt och nya jobb.

EMU – EU:s ekonomiska och monetära union

TTIP – EU:s frihandelsavtal med USA

WTO – Världshandelsorganisationen